

Miért csüggedsz el én lelkem és miért nyugtalankodol énbennem

Időpont: 1944. június 25. Szentháromság ünnepe utáni 3. vasárnap

Helyszín: Elhangzott a rádióban

Alapige: Zsolt 43,5

Miért csüggedsz el lelkem, miért nyughatatlankodol bennem? Bízál Istenben, mert még hálát adok én néki, az én szabadítómnak és Istenemnek.

A 43. zsoltár és a vele legszorosabb kapcsolatban lévő előtte levő 42. zsoltár egy bajba jutott ember vallomása. Ellenség támad reá, amely hatalmasabb volt, mint a rendelkezésére álló erő. Belpolitikai zavarok álltak elő, melyek megzavarták nyárspolgári nyugalmit. Úgy érzi, hogy elhagyta őt az Isten, és elhagyták őt az emberek. Ebben a keserves lelkiállapotban írja ezt a két lírai költeményt, amely a líra őszinteségével tárja fel előttünk a bajba jutott ember különböző magatartását. Három magatartásról beszél, mint a saját tapasztalatáról ennek a zsoltárnak az írója.

Az egyik a csüggedés lelkiállapota és magatartása. A bajba jutott ember mindig küzd és harcol, amikor a kudarcok elől megpróbál menekülni, és amikor a menekülést is hiábavalónak látja, akkor úrrá lesz rajta a csüggedés lelkiállapota. Ez a pillanat az, amikor holtpontra jut az ember lelkiereje, amikor többé nincs már ereje sem ahhoz, hogy átkozódjék, sem ahhoz, hogy imádkozzék, legkevésbé ahhoz, hogy valamit cselekedjék, csak egyet tud, menekülése országútjának szélén leül az árokba, s a minden mindegy fásult lelkiállapotában várja, hogy mi történik, hiszen sorsát senki el nem kerülheti. Ha zuhog a zápor, amellyel eddig küzdött, most már nem törődik vele, csak zuhogjon, ha körülötte csapkodnak a villámok, rájuk sem hederít, meg sem rebben már tőlük, csapjon bele, ha úgy jön, úgy gondolja: hamarabb lesz vége ennek a nyomorult életnek.

Az elcsüggedt embernek ez a magatartása antiszociális magatartás, mert nemcsak maga pusztul bele ebbe a magatartásba, hanem belepusztulnak azok is, akik őt látják, mert a csüggedés a legragályosabb betegség ezen a világon. Egyik emberről átragad a másikra, s akkor belepusztulnak mindazok, akiket pedig talán ő nem is akarna magával együtt egy összeomló világ romjai alá temetni. Ez az egyik magatartás.

A másik magatartás a nyugtalanság, éppen az ellenkezője az elcsüggedésnek. A nyugtalan emberen ideges izgalom vesz erőt. Elveszíti benne és miatta józan ítélőképességét s megfigyelőerejét, nem tud meggondoltan cselekedni, hanem elkezd idegesen kapkodni. Nem bír fegyelmezetten várni, mert az ő meggyőződése szerint a hatóságok sohasem eléggé óvatosak, és az intézkedések sohasem eléggé gyorsak, ezért mindig egyéni akciókat kezd, és a maga türelmetlenségével, ideges nyughatatlanságával, fegyelmezetlen magatartásával pánikot kelt. Elpusztítja önmagát, és elpusztítja vele együtt bajba jutott sorstársait ez a bajba jutott ember.

A harmadik magatartás a bizalom, a bizalom, mely sem nem csüggedés, sem nem nyugtalanság. Nem lehet csüggedés, mert lényege, hogy reménységét fel nem adja. Hiába van körülötte minden, ami nála erősebb és nagyobb, ő valakiben bíz, aki mindennél és

mindenkinél erősebb, a hatalmas és erős Istenben. Nem lehet tehát csüggedés, de nem is lehet a csüggedés tétlensége. Nem lehet azért, mert jól tudja és látja, hogy ha Istennek van is hatalma, hogy emberi életekbe bele tudjon nyúlni közvetlenül az ő csodálatos bölcsességével, mégis úgy intézi a világ sorsát, hogy embereken keresztül nyúl bele mentő szeretetével a világba. És jól tudja, hogy ezeknek a megoldandó emberi feladatoknak a félretolása nélkül az Isten csodájának várása mindig istenkísértés, amit pedig a Szentírás tilt.

De nem is lehet nyugtalanság, hiszen miért nyugtalankodják, amikor a legjobb helyen tudja Isten kezében az egész világ és önmaga sorsát. Milyen természetesen és magától értetődőnek látszik, hogy a bajban ez az egyedül értelmes és emberhez méltó magatartás.

Hát vajon mi az oka akkor, hogy mégis olyan nagyon nehéz bízni. Mert hogy nehéz bízni, azt a zsoltár írója is jól látja. Aki ismeri a 42. és 43. zsoltárt, az látja, hogy ebben a zsoltárban háromszor biztatja magát a zsoltáríró ugyanezekkel a szavakkal, mint valami csodálatos refrénnel: „*Miért csüggedsz el lelkem, és miért nyughatalankodol bennem? Bízzál Istenben, mert még hálát adok én néki, az én szabadítómnak és Istenemnek.*” Önmaga előtt is érthetetlen, hogy miért nem tud eléggé bízni az Istenben, miért hullatja ölébe csüggedten kezét, vagy miért kezd el akadékoskodni nyugtalan lélekkel. Vannak ennek, testvéreim, emberileg indokolható okai is.

A baj mindig látható, kézzelfogható. Az Isten pedig, akinek a segítségével bízunk, láthatatlan, a baj mindig időszerű, de az Isten segítsége eljövendő.

A baj most van, a segítség majd lesz, és ezt a nagy időkülönbséget a most és a majd között a bajba jutott embernek nagyon nehéz kivárni. Mert az ember órája mindig másképpen jár, mint Isten órája, de a bajba jutott ember órája különösképpen is másképpen jár, mint az Istené. A bajba jutott ember azt gondolja, hogy az Isten órája nagyon késik.

Ha valaki azonban azt gondolja, hogy csak ezek az okai annak, hogy az ember olyan nehezen tud bízni az Istenben, az nem lát ennek a kérdésnek a mélyére. Mi világosan látjuk azt, testvéreim, hogy nem ez az oka annak, hogy az emberek nem tudnak bízni az Istenben. Nem azért, mert nagyobbak, reálisabbnak érzik a bajt, mint a segítő, mentő Istent, nem azért, mert talán gyenge a hitük, nem azért, mert nem tudnak bízni Istenben, hanem azért, mert nem mernek bízni az Istenben. A zsoltáríró is egészen világosan látja ennek a kérdésnek a mélységét, azért kezdi a 43. zsoltárt ezzel az ígével, amely az egyik böjti vasárnapnak, a szenvedések időszaka egyik vasárnapjának az egyházi bevezető igéje: „*Ítéld meg engem, ó, Isten*”.

Miért nem mer az ember bízni Istenben? Azért, mert Isten ígéje és a saját lelkiismerete együtt tesz bizonyosságot neki arról, hogy ő az Isten segedelmére méltatlan. Hogyha az Isten igazságos Isten, aki meg akar fizetni mindenkinek az ő cselekedetei szerint, akkor én büntetésnél egyebet tőle nem érdelek. Nekem nincs jogom várni az Isten segítségét, csak azt, hogy az Isten hagyjon el engemet. Akkor, amikor az ember lelkiismeretét felkorbácsolja az Isten Szentlelke, akkor beszélhetnek akármit a jó Istenről, a mi áldott mennyei Atyánkról, a kegyelmes, irgalmas Istenről, a lelkiismeretünk békétlen, nyugtalan. Ezért nem tudunk bízni az Istenben. Ezért van az, hogy Istenben csak az az ember tud bízni, aki találkozott a golgotai kereszttel, ahol nem egy királyi gesztussal engedtetik el az ember bűne, és töröltetik el a bűnnek következménye, hanem ahol az Isten kézzelfogható áldozatot hozott azért, hogy a megrettent lelkiismeretű embernek legyen békessége és bizonyossága afelől, hogy megbocsáttattak néki

az ő bűnei. Nincs békessége annak az embernek, és nincs bizodalma sem az ítélet napjához, sem az Isten segítségében, aki a kereszten meg nem látta a saját bűnének minden büntetését, amint azt érette és helyette elszenvedte az Isten egyszülött fia, Jézus Krisztus.

A kereszttövében, a Krisztus vérével áztatott földben terem meg egyedül a bizalom virága. A bizalomnak az a virága, amelyik tud hinni Isten szeretetében akkor is, amikor semmit sem lát belőle mást, mint ami a kereszten történt: *„Mert úgy szerette Isten a világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.”* És aki az ő Fiát, az egyszülöttet nem sajnálta énértem odaáldozni, miképpen ne adna meg vele együtt mindent nekem, amire szükségem van, és nekem üdvösséges. Krisztus kereszttje alatt tanul meg egyedül bízni az ember. Ó, mennyit harcolt a zsoltár írója azért, hogy tudjon bízni Istenben akkor is, ha nincsen semmi, ami emberileg alá tudná támasztani, nem tudta elérni. Hányszor biztatta lelkét. Elővette értelmi indítóokait, drága szent emlékeit, csodákra emlékezett vissza, és mégis újra meg újra visszaesett a csüggedés és nyughatatlanság lelki állapotába, mert a bizalmat nem lehet kitermelni az ember szívéből. A bizalom csak a kereszttel szemben álló ember szívében tud megszületni. Az az ének, amit második éneknek énekeltünk, Gerhardt Pál éneke. Sokat szenvedett ember volt, a 30 éves háború idején élt, hányszor elveszített mindent és mindenkit, aki és ami drága volt életében. Mikor eltemették a lützeni templomban, joggal írhatták sírja fölé ezt a mondatot: „a sátán rostáján megpróbált teológus”, és tudjátok, hogy énekeskönyvünkben mégis tőle vannak a legszebb vigasztaló énekek. Bajba jutott ember hányszor törölte le könnyeit, míg énekeit énekelte. Ebben az énekben is olyan diadalmasan csendül a kereszttövében megtanult, elvehetetlen isteni bizalom: „Én lelkem, miért csüggedsz el, van neked Istened”. Igaz volt-e ez az ének a te ajkadon, amikor most énekelted?

Ámen.

Ima: Urunk, Istenünk, bocsásd meg nekünk minden csüggedésünket, minden nyughatatlanságunkat, amellyel annyiszor megnehezítettük számodra, hogy segíts rajtunk. Bocsásd meg minden bizalmatlanságunkat, amellyel megsértettük atyai szívedet, amikor úgy viselkedtünk, mintha mostohánk volna az égben és nem édes mennyei Atyánk. Tudjuk, hogy erre nekünk sem okunk, sem jogunk nem volt, nincs és nem is lesz soha. Ez csak kivetítése lelkiismeretünk nyugtalanságának, amely azt mondja nekünk, büntetésnél egyebet nem érdeklünk. Urunk! Ajándékozz meg bennünket Szentlelkeddel, hogy mi nem a bajból, hanem a bűnből akarjunk menekülni, ne nyugalmat, hanem békességet keressünk, Veled megbékélt szívvel. Köszönjük Neked, hogy ezt Te lehetővé tettead fiadnak a keresztfán hozott áldozata által, melyben van a mi bűneinknek bocsánata, életünk és üdvösségünk. Bízom Benned, Uram Jézus, Benned bízom egyedül. Ezzel a bizalommal ajánljuk szent kezédbe ezt a mai napot, benne magunkat, családjunkat, házunkat, hazádat, hazánkat, egyházunkat, kormányzónkat, harcoló véreinket határainkon, megígért mindennapi kenyerünket addig is, míg hitünk szerint majd egyszer hálát adhatunk Neked, a mi szabadítónknak és Istenünknek.

Ámen.